

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

**КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА)

ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

підготовки бакалавра

галузі знань 10 Природничі науки

спеціальності 102 Хімія

освітньо-професійної програми «Хімія»

Форма навчання

Денна

Курс

1-4

Семестр

1–8

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» підготовки бакалавра, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 102 Хімія, за освітньо-професійною програмою «Хімія». 7 вересня 2021 р. – 8 с.

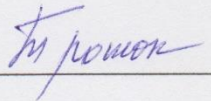
Розробник:

Кирикилиця В. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей

Протокол № 2 від 7 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

Троцюк А. М.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<i>Денна форма навчання</i>	10 Природничі науки, 102 Хімія, ОПП «. Хімія», бакалавр	Нормативна
		Роки навчання: 1, 2, 3, 4 Семестр: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
		Практичні 280 год. Самостійна робота 2 год. Консультації 18 год.
Кількість годин / кредитів 1 курс - 75 / 2,5 2 курс - 75 / 2,5 3 курс - 75 / 2,5 4 курс - 75 / 2,5		Форма контролю: залік: 2, 6 семестри екзамен: 4, 8 семестри
ІНДЗ: немає		
Мова навчання	англійська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Кирикилиця Валентина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей, valentina.kirikilica@gmail.com

Смаль Оксана Віталіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей, smal.oksana85@gmail.com

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу СНУ: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на сайті кафедри природничо-математичних спеціальностей:

<https://eenu.edu.ua/uk/chairs/inozemnih-mov-prirodnicho-matematichnih-specialnostey>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Силабус навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Хімія» підготовки бакалавра галузі знань 10 «Природничі науки» спеціальності 102 «Хімія».

Курс «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» всебічно розвиває особистість природничо-математичного профілю і зорієнтований на формування навичок і вмінь практичного володіння англійською мовою зі свого фаху та на розвиток у студентів мовної (лінгвістичної), мовленнєвої (комунікативної) та соціокультурної (країнознавчої та лінгвокраїнознавчої) компетентностей. *Мовна (лінгвістична)* компетентність включає знання системи мови, правила її функціонування у процесі комунікації та володіння способами й навичками використання вивченого мовного матеріалу; *мовленнєва (комунікативна)* компетентність передбачає здатність сприймати і відтворювати іноземне мовлення у відповідності з умовами мовленнєвої комунікації, створювати власні висловлювання відповідно до мети, завдань та ситуації спілкування, виробляти уміння і навички успішної комунікації; *соціокультурна (країнознавча та лінгвокраїнознавча)* компетентність включає знання про основні особливості соціокультурного розвитку країни та оволодіння певним обсягом культурної інформації про народ, мова якого вивчається.

Предмет вивчення – усне та письмове мовлення, фонетичні та граматичні особливості сучасної англійської мови.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» є:

- практичне оволодіння студентами іноземною мовою професійного спрямування, формування фахової іншомовної комунікативної компетентності для використання іноземної мови в різних сферах професійної діяльності;
- формування навичок читання іншомовних текстів за фахом і вміння передавати отриману з них інформацію в усній та писемній формах;
- розвиток уміння сприймати на слух іншомовну інформацію і будувати мовленнєву поведінку в ситуаціях професійного спілкування.

Основним завданням вивчення дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» є оволодіння усіма видами мовленнєвої діяльності:

- читанням (оглядовим, інформативним і глибинним) у роботі з літературою зі спеціальності;
- говорінням у ситуаціях професійно-ділового та повсякденного спілкування з урахуванням соціокультурного аспекту іноземної мови;
- аудіюванням на матеріалі іноземної мови за спеціальністю;
- писемним мовленням в рамках певних писемних жанрів і професійної тематики.

3. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення курсу сприяє набуттю здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти таких **компетентностей**:

• **інтегральна компетентність (ІК)** – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання англійської мови, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- **загальні компетентності (ЗК):**
 здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
 здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 2);
 здатність працювати в команді (ЗК 3);
 здатність до адаптації і дії в новій ситуації (ЗК 4);
 навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 5);
 здатність спілкуватися англійською мовою (ЗК 6);
 здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань), зокрема англійською мовою (ЗК 7);
 здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 10).

- **фахові компетентності(ФК):**
 здатність до використання спеціального програмного забезпечення, розробленого англійською мовою, в хімії (ФК 4);
 здатність здійснювати сучасні методи аналізу даних (ФК 5);
 здатність здійснювати кількісні вимірювання фізико-хімічних величин, описувати, аналізувати і критично оцінювати експериментальні дані, зокрема англійською мовою (ФК 8);
 здатність до опанувань нових областей хімії шляхом самостійного навчання іноземною мовою, зокрема англійською (ФК 10).

Програмні результати навчання (ПРН):

розуміти періодичний закон та періодичну систему елементів, описувати, пояснювати та передбачати властивості хімічних елементів та сполук англійською мовою на їх основі (ПРН 06);

демонструвати знання та розуміння основних фактів, концепцій, принципів та теорій з хімії англійською мовою (ПРН 18);

інтерпретувати англійською мовою експериментально отримані дані та співвідносити їх з відповідними теоріями в хімії (ПРН 20);

здійснювати моніторинг та аналіз наукових джерел інформації та фахової літератури іноземною мовою, зокрема англійською (ПРН 21);

обговорювати проблеми хімії та її прикладних застосувань з колегами та цільовою аудиторією державною та англійською мовами (ПРН 22);

грамотно представляти результати своїх досліджень у письмовому вигляді державною та англійською мовами з урахуванням мети спілкування (ПРН 23);

використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології при спілкуванні державною та англійською мовами, а також для збору, аналізу, обробки, інтерпретації даних (ПРН 24).

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Прак т.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
1 рік навчання					
Змістовий модуль 1. WHAT IS CHEMISTRY?					
1 семестр					
Тема 1. Chemistry as a Branch of Science	12	12			
Тема 2. Alchemy.	9	8		1	
Тема 3. The Greatest Chemist of the World	12	12			
Тема 4. Grammar: Indefinite Tenses	4	4			

Змістовий модуль 2. FUNDAMENTAL CONCEPTS OF CHEMISTRY					
2 семестр					
Тема 5. Chemistry Basic	13	12		1	Залік / БАЛІ: поточні 0-40 підсумкові 0-60
Тема 6. The Atomic Theory.	12	12			
Тема 7. Compound	7	6		1	
Тема 8. Grammar: Continuous Tenses	5	4		1	
Разом за модулем 1	74	70		4	
2 рік навчання					
Змістовий модуль 3. PERIODIC TABLE OF ELEMENTS					
3 семестр					
Тема 1. Periodic Law	12	12			
Тема 2. Periodic Table	10	10			
Тема 3. Chemical Elements	10	10			
Тема 4. Grammar: Perfect Tenses	6	4		2	
Змістовий модуль 4. STATES OF MATTER					
4 семестр					
Тема 5. Four Main States of Matter	9	8		1	Іспит / БАЛІ: поточні 0-40 підсумкові 0-60
Тема 6. Gases.	10	10			
Тема 7. Water	10	10			
Тема 8. Grammar: Passive Voice	8	6		2	
Разом за модулем 2	75	70		5	
3 рік навчання					
Змістовий модуль 5. INORGANIC CHEMISTRY					
5 семестр					
Тема 1. Types of Inorganic Chemical Reactions	10	10			
Тема 2. Nomenclature of Binary and Ternary Compounds	12	12			
Тема 3. Nomenclature of Acids	8	8			
Тема 4. Grammar: Conditionals	7	6		1	
Змістовий модуль 6. ORGANIC CHEMISTRY					
6 семестр					
Тема 5. Carbon and Organic Nomenclature	9	8		1	Залік / БАЛІ: поточні 0-40 підсумкові 0-60
Тема 6. Carbohydrates, Fats, Proteins and Their Properties	10	10			
Тема 7. Major Minerals and Trace Elements	12	12			
Тема 8. Grammar: Phrasal Verbs	6	4		2	
Разом за модулем 3	74	70		4	
4 рік навчання					
Змістовий модуль 7. CHEMICAL LABORATORY					
7 семестр					
Тема 1. Laboratory Equipment	9	8		1	
Тема 2. Lab Safety Rules	11	10	1		
Тема 3. Describing Procedures	12	12			
Тема 4. Grammar: Relative Clauses	5	4		1	
Змістовий модуль 8. EVERYDAY CHEMISTRY					
8 семестр					
Тема 5. Chemistry in Modern Life	12	10	1	1	Іспит / БАЛІ: поточні 0-40 підсумкові 0-60
Тема 6. Chemistry and Food Industry	11	10		1	
Тема 7. Environmental and Green Chemistry	10	10			
Тема 8. Grammar: Gerund and Infinitive	7	6		1	

Разом за модулем 4	76	70	1	5	
Види підсумкових робіт:	Модульна контрольна робота				Бал: 10
Всього годин за 4 роки навчання	300	280	2	18	

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента включає:

- підготовку до практичних занять: виконання усних і письмових завдань, опрацювання; основного й додаткового лексичного та граматичного матеріалу;
- систематизацію вивченого матеріалу для написання модульних контрольних робіт, диктантів, перекладів, підсумкових тестів.

Окрім названих аспектів, студент виконує наступні завдання у межах відповідних змістових модулів:

Таблиця 3

№ п/п	Тема	К-ть годин
VII семестр Змістовий модуль 7. CHEMICAL LABORATORY		
1.	Написання інструкції до використання лабораторного обладнання	1
VIII семестр Змістовий модуль 8. EVERYDAY CHEMISTRY		
2.	Прочитати, перекласти і виписати невідомі слова з текстів «Radiation Sickness» і «Poison».	1
Усього годин за 4 курси		2

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється провідним викладачем на практичних заняттях в межах відповідного навчального модуля. Кожний вид роботи студента оцінюється в 10 балів. Кількість здобутих поточних балів студента визначається шляхом множення середнього арифметичного числа на коефіцієнт 4. Середнє арифметичне число визначається шляхом поділу загальної кількості отриманих балів на кількість видів робіт.

Поточний контроль на практичних заняттях проводиться у таких **формах**:

1. Вибіркове усне опитування перед початком занять.
2. Фронтальна перевірка виконання домашніх завдань.
3. Виклик до дошки окремих студентів для самостійної відповіді на окремі питання.
4. Оцінка активності студента у ході заняття (внесення пропозицій, прийняття оригінальних рішень, надання уточнень і визначень, доповнення попередніх відповідей).
5. Виконання модульної контрольної роботи в кінці вивчення кожного змістового модуля.

Система нарахування балів за виконання кожного виду роботи з теми:

9-10 балів студент отримує за відмінне знання нового лексичного матеріалу; за самостійний, логічний, граматично вірний усний і письмовий переказ прочитаного тексту із максимальним застосуванням нових слів та виразів; за фонетично правильне читання й грамотний переклад уривку із прочитаного тексту; за повні усні відповіді з використанням інформації з додаткових джерел на аудиторних заняттях; відмінне виконання письмових робіт (диктантів, перекладів, тестових завдань) і ставиться за широкі й системні знання теоретичного і практичного матеріалу з фонетики, лексики та граматики англійської мови;

7,5–8,9 балів студент отримує за хороше знання нового лексичного матеріалу; за самостійний, логічний, граматично вірний усний і письмовий переказ прочитаного тексту із середнім застосуванням нових слів та виразів; за фонетично правильне читання й досить грамотний переклад уривку із прочитаного тексту; за повні усні відповіді на аудиторних заняттях; досить добре виконання письмових робіт (диктантів, перекладів, тестових завдань) і ставиться за хороші знання теоретичного і практичного матеріалу з фонетики, лексики та граматики англійської мови;

6–7,4 балів студент отримує за базове знання нового лексичного матеріалу; за самостійний, загалом граматично вірний усний і письмовий переказ прочитаного тексту з мінімальним застосуванням нових слів та виразів; за фонетично правильне в загальному читання й грамотний переклад уривку із прочитаного тексту; за неповні усні відповіді на аудиторних заняттях; задовільне виконання письмових робіт (диктантів, перекладів, тестових завдань) і ставиться за знання базових питань теоретичного і практичного матеріалу з фонетики, лексики та граматики англійської мови;

0–5,9 балів студент отримує за незнання базового нового лексичного матеріалу; за граматично невірний усний і письмовий переказ прочитаного тексту без мінімального застосування нових слів та виразів; за фонетично неправильне в загальному читання й неграмотний переклад уривку із прочитаного тексту; за неповні усні відповіді на аудиторних заняттях; незадовільне написання письмових робіт (диктантів, перекладів, тестових завдань) і ставиться за незнання базових питань теоретичного і практичного матеріалу з фонетики, лексики та граматики англійської мови.

Політика викладача щодо студента. Студент повинен відвідувати усі заняття згідно з розкладом та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом дисципліни. Відвідування занять є необхідним компонентом оцінювання, за яке нараховуються поточні бали. Виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання є обов'язковою умовою об'єктивного оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, програма подвійного диплома) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені з поважних причин заняття потрібно відпрацювати упродовж тижня після виходу студента на навчання після вимушеної перерви.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю знань; надання для оцінювання лише результатів власної роботи; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчально-пізнавальної діяльності і використані джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та іспитів заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час онлайн тестування лише у випадку його дистанційного проведення та лише для виконання тесту. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Про зарахування сертифікатів B2. Сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче як B 2) з освітнього компонента «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» обов'язкової частини навчальних планів усіх ОПП та всіх рівнів вищої освіти дає підстави для перезарахування з підсумковою оцінкою 100 балів. Здобувач звільняється від вивчення перезарахованого освітнього компонента в наступному семестрі (пункти 4.8 і 4.9 Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 11.09.2020).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Усі види навчальних робіт здаються у межах вивчення теми, яка завершується написанням модульного тесту. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-3 бали). Перескладання модульних тестів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). У разі відсутності з поважної причини на практичному занятті студент представляє виконані завдання у письмовому вигляді, а також знання студента оцінюють за результатами усного опитування з теми, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться в кінці II, IV, VI і VIII семестрів шляхом проведення заліку та іспиту відповідно, за графіком Центру інноваційних технологій та комп'ютерного тестування у **формі комп'ютерного тестування** знань та вмінь студентів за обсягом, якістю і глибиною та навичками їх застосовування у практичній діяльності.

Вивчення дисципліни на кожному курсі складається з одного змістового модуля та його вивчення не передбачає виконання ІНДЗ. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. Поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. Залік та іспит (максимум 60 балів).

Таблиця 4

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Підсумковий контроль	Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	
Змістовий модуль 1, 3	Змістовий модуль 2, 4	Залік: комп'ютерне тестування (60 балів)	100
40 (середній бал × коефіцієнт 4)		Іспит (60 балів): усна частина іспиту (10 балів) і комп'ютерне тестування (50 балів)	

Залік/іспит виставляється за умови, якщо студент сумарно за поточне і підсумкове оцінювання у формі комп'ютерного тестування отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, студент перескладає залік/іспит усно, виконавши певний вид робіт. Максимальна сума балів за курс – 100. Оцінка за засвоєння навчального матеріалу курсу виставляється відповідно до шкали оцінювання.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Оцінка **“відмінно”** свідчить про всебічне, систематичне і глибоке знання студентом навчально-програмового матеріалу, знання основних положень та ідей вивчених тем, вільні відповіді на додаткові питання викладача, вміння творчо використовувати здобуті знання з іноземної мови у практичній діяльності та пов'язувати їх зі своєю майбутньою спеціальністю. Градація виставленої оцінки від 90 до 100 балів залежить від ступеню переконливості, логічності викладення навчального матеріалу.

Оцінка **“дуже добре”** і **“добре”** свідчить про повне знання студентом програмового матеріалу, знання основних положень та ідей вивчених тем, обгрунтовані відповіді на додаткові питання викладача, вміння творчо використовувати здобуті знання з іноземної мови у практичній діяльності та пов'язувати їх зі своєю майбутньою спеціальністю, але відсутність достатньої на оцінку "відмінно" глибини та всебічності знань. Градація виставленої оцінки від 75 до 89 балів залежить від обсягу логічної обгрунтованості викладення знань.

Оцінку **“достатньо”** і **“задовільно”** заслуговує студент, який знає основний зміст навчально-програмового матеріалу в об'ємі необхідному для подальшого навчання, але не може творчо використовувати здобуті знання з іноземної мови та пов'язати теоретичний матеріал зі своєю майбутньою спеціальністю, невпевнено відповідає на додаткові питання викладача. Градація виставленої оцінки від 60 до 74 балів залежить від обсягу вивченого навчально-програмового матеріалу та вміння логічно і послідовно його викладати.

Оцінка **“незадовільно”** ставиться студенту, який має прогалини в знанні основного навчально-програмового матеріалу, невпевнено відповідає на додаткові питання викладача, не вміє пов'язати теоретичний матеріал зі своєю майбутньою спеціальністю, обсяг знань якого не може бути базою для подальшого вивчення навчального матеріалу з іноземної мови.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

(А – основна література; В – додаткова література; С – Інтернет-ресурси)

А

1. English with Dictionaries Use for the Students of Chemistry = Англійська мова з використанням словників для студентів хімічного факультету : навч. посіб. / В. В. Кирикилиця, О. П. Яциняк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 124 с.
2. Fuchs M., Bonner M. Grammar Express. – Pearson Education Limited, 2003. – 418 p.

В

1. English: Тексти. Підручник. Для студентів гуманітарних, природничо-географічних і математичних факультетів вищих навчальних закладів / Укладач Є.О. Мансі. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 528 с.
2. Гороть Є. І. Англо-український словник / Є. І. Гороть, Л. М. Коцюк, Л. К. Малімон, А. Б. Павлюк. – Вінниця : Нова кн., 2006. – 1698 с.
3. Davis F., Rimmer W. Active Grammar. L.2. – Cambridge University Press, 2011.–208 p.
4. Longman Dictionary of Contemporary English. – [New edition]. – Pearson Education Limited, 2003. – 1950 p.
5. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. – Macmillan, 2007. – 1748 p.
6. Murphy, R. English Grammar in Use / R. Murphy. – Cambridge University Press, 2007. – 82 с.
7. Oxford Wordpower Dictionary. [New 3rd edition] – Oxford University Press, 2006. –823p.

С

1. <https://miyklas.com.ua/p/english-language>
2. <https://prometheus.org.ua/english/>